

Ludo vicus
Baro de Holberg

Kochlin pinx.

J. Meissner sculpit. Hafniae 1750.

Ludvig Holberg

Jan Olav Gatland

Den akademiske Holberg

Ein utstillingskatalog

Universitetsbiblioteket i Bergen
2004

© Universitetsbiblioteket i Bergen 2004
www.ub.uib.no
Omslag, layout, foto og innbinding:
Pedro Vásquez, UBB

Spørsmål kan rettast til
Jan Olav Gatland, 5558 8357
epost: jan.gatland@ub.uib.no
eller til Spesialsamlinga
Universitetsbiblioteket i Bergen
Sydnesplassen 7, 5007 Bergen

Holbergs vitenskaplege publikasjonar

Det er i år 250 år sidan Ludvig Holberg døydde (1684-1754). Samtidig deler Universitetet i Bergen ut Holberg-prisen for første gong. Universitetsbiblioteket vil derfor fokusere på den akademiske Holberg med ei lita utstilling og ein katalog. Målet med katalogen er å vise kva Holberg publiserte av vitenskaplege publikasjonar, og gje eit glimt av Holberg-samlinga ved Universitetsbiblioteket i Bergen. Sjølv skal Holberg ha vurdert sitt faglege forfattarskap som det viktigaste, og hans akademiske skrifter blei derfor utgjevne under fullt namn. Dei skjønnlitterære verka kom som regel ut under psevdonym.

Katalogen er utarbeidd med grunnlag i den autoriserte 12 binds bibliografien til H. Ehrencron-Müller: *Forfatterlexikon omfattende Danmark, Norge og Island indtil 1814*. København 1924-1935, der bind 10-12 utgjer ein *Bibliografi over Holbergs Skrifter*. Overskriftene er standardtitlar i samsvar med denne. Elles er gjengitt alt det som står på tittelbladet i originalutgåva, med unntak av eventuelt store forbokstavar i enkeltorda.

Viss ingenting anna er sagt, har Universitetsbiblioteket alle dei nemnde utgåvene, og førsteutgåva oftast fleire eksemplar. Holberg-samlinga ved Universitetsbiblioteket inneheld òg andre utgåver og omsetjingar til andre språk, noko som fortel oss kor kjend Holberg var i samtida. I katalogen avgrensar vi oss hovudsakleg til utgjevingar i Holbergs leveår. Andre opplysningar og utdrag frå bøkene er tekne med der vi synest det er høveleg.

1711 Introduction til de europæiske Rigers Historie

Ludvig Holbergs Introduction til de fornemste europæiske rigers Historier fortsat indtil disse sidste Tider med et tilstrækkeligt Register. – Kiøbenhavn, 1711. Trykt hos Johann Jacob Bornheinrich paa Johann Krusens Bekostning, og findis hos hannem tilkiøbs. [720 + 198 s.]

Uddrag frå fortalen:

«Jeg hafde tænct at røre ogsaa noget om den Tyrkiske Historie, saavel som de Svitser og Italienske Stater, mens, som jeg fornam, Bogen derudover vilde blive for tyck, forandrede jeg mit Forsætt derudi. Dog skal jeg, i Fald Wercket blifver vel optaget, og Gud sparer Liv og Helsen, udi en særdeelis Tome gifve de Landskaber som fattis, tillige med een Continuation paa de Historier, som findes udi dette Verck. Dette har jeg funden fornøden at erkyndige Læseren om, førend jeg gick videre fort.»

1713 Anhang til den historiske introduction

Ludvig Holbergs Anhang til hans Historiske Introduction Eller Underretning Om de Fornemste Europæiske Rigers og Republikvers Stater : Uddragen af de oprigtigste particuliere Stater, Jure Publico, og itzige Seculi Historie : Og deelt udi 5 Parter. Første Part. - Kiøbenhavn, Trykt hos Ove Lynnow, Anno 1713. Og findis til Kiøbs hos Johan Kruuse. [296 s.]

1715-16 Introduction til Naturens- og Folke-Rettens Kundskab

Ludvig Holbergs [Moralske Kierne Eller] Introduction til Naturens- og Folke-Rettens Kundskab, uddragen af de fornemste Juristers besynderlig Grotii Pufendorfs og Thomasii Skrifter : illustreret med Exempler af de nordiske Historier : og confereret med disse Rigers, saa vel gamle som nye Lov. Trykt udi Kiøbenhavn ... Og findes til Kiøbs hos Johan Kruse. [2 bind i 1, 252 + 164 s.]

UB har òg 3. utg. 1734, 4. utg. 1741, 5 utg. 1751 og tysk utg. 1748.

Utdrag:

«Hvad Philologie er angaaende, da kand ikke negtes, at det jo er af stor Ornament og Ziirlighed, og haver det Studium været høyt æstimeret af de Gamle. Dog kand det ikke sættes udi Comparaison med de første. Vel er sandt, at det bliver paa Academierne meere øvet end de saa kaldte nyttige Studia, men deraf følger ikke, at disse jo er bedre, og at de jo med Billighed kunde lastes, der sætte Alting til Side, og beflitte dem alleene derpaa: thi jeg kand ikke see, hvorledes een kand forsvare det, at han anvender all sin Tid paa at faae en Hob blotte Ord udi Hovedet, ey heller at de saa kaldte Bella Grammaticalia eller Ord-Krige kunde legitimeres, hvor udi Cathedræ undertiden hart ad nedrives for at fordømme eller forsvare en Glose.»

1728 Epistola ad virum perillustrem

Ludovici Holbergii Ad Virum Perillustrem Epistola.

[Ikkje ved UBB]

1736 – Opptrykk

Ludovici Holbergii Ad Virum Perillustrem Epistola. – Francofurti & Lipsiæ, 1736. [208 s.]

1741 – Levnetsbrev. Dansk orig. omsetjing

Professor Ludvig Holbergs Lifs og Lefnets Beskrivelse af ham selv, i en Epistel til een stoer Mand, paa Latine forfatted, og nu til fleeres Fornøyelse ved en anden paa det Danske Sprog verteret og udgivet. Bergen, 1741. Trykt i Kongl. Maysts. privligerede Bogtryckerie. Findes tilkiøbs hos Henrich Augustus Weidemann Bogbinder sammesteds. [224 s.]

UB har òg ei ny dansk omsetjing 1745, nytt opplag 1751, tysk omsetjing 1745 og nederlandsk omsetjing 1765.

Utdrag frå Epistola CCXL:

«Udi Theodori Bibliothek sees paa en Hylde Bøger af hvidt, sort og fransk Bind sammenmængeder intet Syn kand forarsage større Væmmelse. Dette er ikke nok: jeg haver ogsaa seet udi en Rad Bøger af differente Videnskaber, for Exempel: de Danske Skuespill lige ved Siden af Doct. Spener, saa at det er GUDs Under, at saa stridig en Sammenblanding ikke haver forarsaget Klammerie, og indbyrdes Kriig blant Bøgerne.»

1729 Dannemarks og Norges Beskrivelse

Dannemarks og Norges Beskrivelse ved Ludvig Holberg, Assessor udi Consistorio og Prof. ved Det Kongl. Universitet i Kiøbenhavn. Kiøbenhavn, 1729. Trykt hos Johan Jørgen Høpffner, Universitets Bogtrykker. [744 s.]

UB har òg 2. rev. utg. 1749 med endra tittel:

"Dannemarks og Norges Geistlige og Verdslige Staat, Forandret efter nærvær-ende Tiids Tilstand, forøget med nogle nye Capitler" og "Trykt paa Autors egen Bekostning".

UB har òg tysk utg. frå 1730 med ein lang forklarande tittel:

Ludewig Holbergs, Assoris Consist. [...] Dännemarckische Norwegische Staats- und Reichs-Historie, Worinnen Viele curieuse Antiquitæten von dem alten Staat vorstellig gemacht, und eine accurate Beschreibung von dem jetzigen Staat der Reiche Dännemark und Norwegen gegeben wird. Im verwichenen Jahre in Dähnischer Sprache herausgegeben, Nunmehr aber Denen Liebhabern der Dähnischen und Norwegischen Historie zum Nutzen und Vergnügen in Teutscher Sprache übersetzt und ans Licht gebracht Von Frider. Gehard Voss. Copenhagen, 1730. [858 s., og eigentleg trykt i München]

UB har òg tysk utg. frå 1750 basert på den rev. danske utg.

Utdrag:

[Om nordmenn:] «Hvad deres tapperhed er angaaende, da tør jeg understaa mig, at siige, at deres lige nu omstunder ikke findes. Mange skulde vel tænke, at jeg siger saadant for at smigre for mine egne landsmænd, hvilket ellers er en almindelig lyde hos skribentere. Men jeg vil ikkun bede enhver, der fatter saadane tanker, læse samme nations historie og bedrifter, saa vel hos Svenske, som Danske skribentere, saa skal han finde, at fast ingen fiende har haft nogen fordeel mod de Norske. De Svenske selv, som alletider have haft store tanker om deres manddom, maa mod deres villie bekiende, at de Norske udi tapperhed intet give dem efter.»

1732-35 Dannemarks Riges Historie

Dannemarks Riges Historie ved Ludvig Holberg : deelt udi 3 Tomer. Kjøbenhavn, 1732. Trykt hos Directeuren over hans Kongel. Majestæts og Univ. Bogtrykkerie, Johan Jørgen Høpffner. [3 bind: 856 + 922 + 842 s]

UB har òg tysk omsetjing 1743-42 + rev. dansk utg. 1753-54.

1733 Synopsis historiæ universalis

Ludovici Holbergii / Ass. Consist. & Prof. Publ. / Synopsis Historiæ universalis, Methodo erotematica exposita. Hafniae. [Ikkje ved UBB]

1753 – Editio novissima

Ludovici L.B. de Holberg Synopsis Historiae universalis, Methodo erotematica exposita. - Editio novissima. Francofurti et Lipsiæ, 1753. [156 s.]

UB har òg Editio quinta 1754.

1757 – Nic. Jonges danske bearbeiding

Baron Ludvig Holbergs Universal-Historie, tildeels oversat efter det af ham selv udgivne latinske Compendium, men dog derhos overalt meget forbedret; Tildels og med flere Europæiske Rigers Historier / forøget saa og continueret indtil nærværende Tiid / ved Nicolai Jonge ; tillige med en Fortale af Johan Christian Kall Kjøbenhavn, 1757. Trykt hos Thomas Larsen Borup. [512 s.]

UB har òg Nic. Jonges latinske bearbeiding av denne utg. 1771 og nederlandsk utg. 1779.

1733 Compendium geographicum

Compendium Geographicum : in usum studiosae Juventutis. - Havniae : Typis Regiae Majest. & Universit. Typogr. Joh. Georgii Höpffneri. [Ikkje ved UBB]

1736 – Ny utgåve

Compendium Geographicum : in usum studiosae Juventutis. Havniae, 1736. Typis Regiae Majest. & Universit. Typogr. Joh. Georgii Höpffneri. [58 s.]

1737- 43 Opuscula latina

Ludovici Holbergii Opuscula quaedam latina, Epistola I. Cujus nova haec editio prioribus est emendatior. Epistola II, Quinque libri Epigrammatum. Lipsiae, Sumtibus B. Hieron. Christ. Paulli. Viduæ, MDCCXXXVII. [440 s.]

UB har òg utgåve frå 1743: Opusculorum latinorum Pars altera. [192 s.]

1737 Bergens beskrivelse

Den Berømmelige Norske Handel-Stad Bergens Beskrivelse / Ved Ludvig Holberg. Kiøbenhavn, 1737. Trykt udi hans Kongl. Majestæts og Universit. Bogtrykkerie, af J.J. Høpfner. [311 s.]

UB har òg 2. utg. 1750, 3. utg. 1757 og tysk utg. 1753.

Utdrag: «Naar man betragter Bergens Situation, saa kand man sige, at den er ikke mindre fornøuelig, end beqvem; thi den ligger omkring en dyb Bugt udi Form af en halv Circul eller rettere en Hæste-Skoe, saa at, saa snart man kommer ind paa samme Bugt, seer man den heele Stad med dens Fæstninger paa begge Sider at stille sig for Øyene. Bugten er undertiiden saa fuld af Skibe og Baader, saa at man med Møye kand komme der igiennem, og erindrer jeg mig ikke at have seet saadan Vrimmel af Fartøy udi nogen Havn, uden i Rotterdam, endskiønt Skibenes Tal meget har formindsket sig siden min Barndom. Og haver jeg tilforn viiset, at i Henseende til de Søboder, som ere udlagde ved Huusene paa Bol-Verke, de største og dybeststikkende Skibe kand lægge sig ligesom for hver Kiøbmands Stue-Dør.»

H. V. 4

Den
Berømmelige
Gorste
Handel-Stad
Bergens
Beskrivelse
Med
LUDVIG HOLBERG.

KJØBENHAVN, 1737. *M. G. 1.*
Trykt udi Hans Kongl. Majestæts og
Universit. Bogtrykkerie, af J. J. Hojffner.

1738 Almindelig kirkehistorie

Almindelig Kirke-Historie fra Christendommens første Begyndelse til Lutheri Reformation : med nogle Bemærkninger over de udi Historien omtalte Cyclis og Aars-Beregninger / ved Ludvig Holberg. Kjøbenhavn. Trykt udi hans Kongel. Maje-stæts og Universitets Bogtrykkerie, af Johann Georg Høpffner, 1738. [2 b. i 1, 1032 s.]

UBB har òg tysk utg. 1762.

1739 Heltehistorier

Adskillige store Heltens og berømmelige Mænds, sær Ori-entalske og Indianske sammenlignede Historier og Bedrifter efter Plutarchi Maade / Ved L. Holberg. Deelt udi 2 Tomer. Kjøbenhavn, 1739. Trykt udi H. Kongl. Maj. og Univ. Bogtrykkerie af Johan Jørgen Høpffner. [2 b. 576 + 574 s.]

UB har òg 2. rev. og forbedra utg. frå 1742, 3. utg. frå 1753, tysk utg. 1741 og nederlandsk utg. 1748.

Holbergs vitskaplege produksjon er svært tverrfagleg orientert, basert på omfattande bokstudiar. Med sin rasjonelle tenkemåte er han ein typisk representant for opplysningstida.

1742 Jødiske historie

Jødiske Historie fra Verdens Begyndelse, fortsatt til disse Tider, deelt udi tvende Parter / Ved Ludvig Holberg. Kiøbenhavn. Trykt paa Autoris Bekostning, 1742.

Tom. I: Den Jødiske Histories første Bog : befattende en Tiid fra Verdens Skabelse til Israeliternes Boepæl udi Ægypten. [722 s.]

Tom. II: Fra Maccabæernes souveraine Regimente indtil denne Tid. [736 s.]

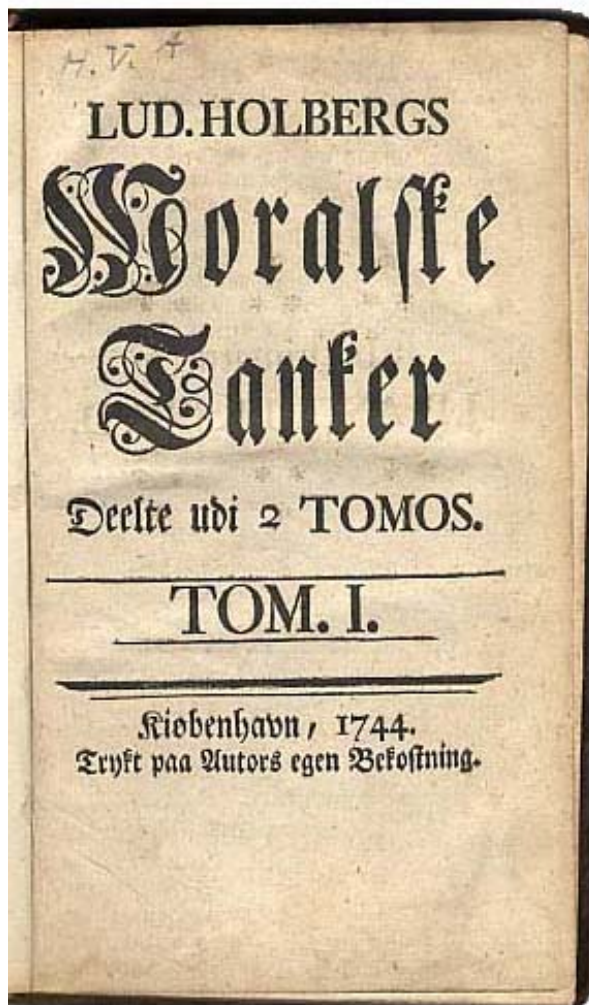
1744 Moralske tanker

Lud. Holbergs Moralske Tanker Deelte udi 2 Tomos. Kiøbenhavn, 1744. Trykt paa Autors egen Bekostning. [2 b. i 1, 608 s.]

Denne boka blei så populær at det straks blei laga ei piratutgåve, identisk med den danske originalutgåva, men med mange trykkfeil. Denne svært sjeldne utgåva har UB eitt eksemplar av. Holberg blei snart klar over at det blei seld fleire eksemplar av boka enn dei han hadde trykt opp. Same året kom det derfor ei 3. utg. av verket med tilføyinga:

"Med Autors retmæssige Afstaaelse, trykt og bekostet af Ernst Henrich Berling, og findes hos hannem tilkiøbs."

[2 b. i 1, 608 s.]

Moralske tanker i andre utg.

UB har òg dansk utgåve 1756, tysk utg. 1744, nederlandsk utg. 1747-48 + 1765, fransk utg. 1747-48 og svensk utg. 1782. Den svenske sensuren hadde tidlegare sett stoppar for ei svensk omsetjing, men boka blei tillaten seld på originalspråket. I 1770 blei det likevel trykt ei svensk utg. av ein enkelt *moralsk tanke*. UB har eitt eks. av dette sjeldne trykket:

Beskrifning øfwer en Håf-Man, Af Baron Ludvig Hollberg ;
Libr. IV. Epigram. 81. Est animal timidum, tumidum, lepidum,
tepidumque, Ens sapiens, demens, dans, data moxque rogans
&c. Stockholm. Tryckt uti Kongl. Finska Boktryckeriet, hos
Joh. Arvid Carlbohm, 1770. [8 s.]

Utdrag:

«Af alle Slags Videnskaber er ingen, næst Theologie nyttigere og herligere end Morale. Det samme er enten alvorligt eller skiemtsomt. Det alvorlige Morale er saadant, som findes udi de gamle Philosophiske Skrifter, hvorudi Dyder og Lyder udi ærbar og anstændig Stiil forklares, og som befattes under det Navn af Ethica. Ingen kand tvivle om Nyttens deraf, det staaer ikkun paa at venne Menneskene til dets Læsning, saasom deslige Skrifter, der udi en tør og ærbar Stiil viise et Menneskes Pligt og forklare Naturens Love, ere gemeenligen ikke saa behagelige, som de ere opbyggelige.»

1745 Heltindehistorier

Adskillige Heltinders og navnkundige Damers sammenlignede Historier : efter Plutarchi Maade / Ved L. Holberg. Kjøbenhavn, 1745. Trykt paa Autors Bekostning udi H.K. Majest. og Univ. Bogtrykkerie af Johan Jørgen Høpfner. [2 b i 1, 367 s. + 382 s.]

UB har òg 2. utg. 1757 og tysk omsetjing 1746.

1745 Betænkning over Qvæg-Syge

L. H. Korte Betænkning over den nu regierende Qvæg-Syge med nogle oeconomiske Anmerkninger. [Artikkel 18 s.]

Dette er et særtrykk av: Skrifter, som udi det Kiøbenhavnske Selskab af L rdoms og Videnskabers Elskere ere fremlagte og opl ste i Aaret 1745. 2. Deel. s. 385-402. (I registeret står Holberg med fullt namn.)

1746 Herodiani historie

Herodiani Historie udi otte Bøger, Oversat paa dansk efter den græske Original, med en curieuse Forberedelse ved L. Holberg. Kjøbenhavn, 1746. Trykt udi H.K. Majests. og Universit. Bogtrykkerie paa Authors egen Bekostning. [32 + 392 s.]

UB har òg 2. utg. 1753: Med Autors Afstaaelse oplagt af Frid. Christ. Pelt, Boghandler paa Børsen i No. 22. [32 + 392 s.]

1746 Oratio in obitum Friderici Qvarti

Oratio Funebris in obitum Augustissimi Monarchae Friderici Quarti, olim Daniae Norwegiae Vandalorum Gothorumque Regis, &c. &c. Habita in Consistorio Die XII Decembr. Anno MDCCXXX. a Ludovico Holbergio. Havniae, ex Officina Berlingiana. [30 s.]

1748-54 Epistler

Lud. Holbergs Epistler, Befattende adskillige historiske, politiske, metaphysiske, moralske, philosophiske, item skiemtsomme Materier. Kiøbenhavn. Trykt paa Autors Bekostning. [5 b. i 4, 2256 s.]

UB har òg 2. utg. 1758-65 og nederlandsk utg. 1768-72.

1749 Epigrammatum libri septem

Ludovici Holbergii Lib. Baronis de Holberg Epigrammatum libri septem. Editio nova, sexto libello aucta, subnectitur Holgeri Dani ad Burmannum Epistola. Hafniae et Lipsiae, Sumptibus Otth. Christoph. Wenzel, MDCCIL. [197 + 7 s.]

1751 Moralske fabler

L. Holbergs Moralske Fabler Med hosføyede Forklaringer til hver Fabel. Kiøbenhavn, 1751. Trykt paa Autors egen Bekostning. [258 s.]

UB har òg "Anden Oplag" frå same år: "Bekostet af Franz Christian Mumme, Boghandler, 1751." UB har òg tysk utg. 1752 og russisk utg. 1787.

1752 Lettre sur les memoires concernant la reine Christine

Lettre de Mr. le Baron de Holberg qui contient quelques remarques sur les memoires concernant la Reine Christine, nouvellement publie's. A Leipzig, Chez Francois Christian Mumme, Librairie de Copenhague, 1752. [30 s.]

1752 Dansk omsetjing

Ludvig Friherre af Holberg Sendebrev som indeholder nogle Anmærkninger over de nylig i Trykken udgangne Historiske Mærkværdigheter angaaende Dronning Christina af Sverrig. Oversat af det Franske. Kjøbenhavn. Trykt hos C.G. Glasings Efterleverske [35 s.]

1753 Remarques sur l'esprit des loix

Remarques sur quelques positions, qui se trouvent dans l'esprit des loix / par M. Le Baron de Holberg. à Copenhague chez Otto Christoph Wentzel. 1753. [86 s.]

Annan litteratur

1719 Dissertatio de historicis Danicis og Dissertatio de nuptiis propin quarum

To satirar utforma som fingerte disputasar, om danske historikarar og om nærbeslekta ekteskap, utg. av psevdonymet Olaus Petri Norwegus, som svar på ein kritikk av Andreas Høyer. [Ikkje ved UB]

1719-20 Peder Paars

En Sandfærdig ny Wiise om Peder Paars : som gjorde en Reyse fra Callundborg til Aars : skreven til Lægedom, Trøst og Husvælelse for alle got Folk som lide Kaars og Modgang her i Verden / af Hans Mikkelsen, Borger og Indvaaner i Callundborg, med skjøne Anmerkninger neden under efter den ny Maade, siunges efter den Melodie Arma virumque cano &c eller som den gamle Østerlandske Viise ... Klinger vel til alleslags Instrumenter i sær til Hakkebræt eller Lire.

[Ikkje ved UBB]

1720 3. Edition

Peder Paars : Poema Heroico-comicum / af Hans Michelsen ; med tvende Fortaler og Just Justesens Anmerkninger. Tredje Edition Forbedret med et Tilleg til den Tredie Bog og med den Fierde som er gandske nye. Nihil est, Antipho, Quin male narrando possit Depravari Tu id quod boni est Excerptis, Terent: Phorm: Act: 4. Sc: 4. Tryckt Aar 1720. [348 s.]

UB har òg 2. Eftertryk 1728-1729 og tysk utg. 1750.

1722 4re Skiemte-Digte

Hans Mikkelsens 4re Skiemte-Digte, med Tvende Fortaler, Samt Zille Hansdotters Forsvars-Skrift for Qvinde-Kiønnet. Trykt i dette Aar 1722.

Dei to siste verselinjene i Zille Hansdotters lange forsvarsskrift for kvinnekjønnen lyder slik:

«Jeg Sværdet ey af Skeeden tar,
Naar man kun tilstaaer dette:
Hvis meere os betroed var,
Vi kunde meer forrette.»

1723-1725 Comoedier

Comoedier : sammenskrevne for den nye oprettede Danske Skue-Plads Ved Hans Mikkelsen Borger og Indvaaner i Callundborg. Med Just Justesens Fortale. Trykt Aar 1723. [3 b.]

For meir informasjon om denne sjeldne utgåva, viser vi til heimesidene for Holberg-samlinga.

1726 Metamorphosis

Metamorphosis, eller Forvandlinger Ved Hans Mikkelsen, Borger og Indvaaner udi Callundborg, Med nogle orthographiske Anmerkninger, stultissimum Credo ad imitandum non optima qvæq; pro-ponere Plin: lib. I epist. 5. Kjøbenhavn, Tykt Aar 1726. [120 s.]

UB har òg svensk utg. 1744 og tysk utg. 1746.

1727 Holger Danskes Brev til Buurman

Holger Danskes Brev til Buurman. [16 s.]

1729 Samtale imellem Montanus og Sylvester

Samtale imellem Tvende Kiøbmænd Montanus og Sylvester, Oplagt igjen efter adskillige got Folkes begiering og formeeret med nye spørsmaal. Trykt Aar 1729. [32 s.]

1731-54 Den Danske Skueplads

Den Danske Skue-Plads: deelt udi 5 Tomer. Kjøbenhavn.

UB har B. 6-7 av orig., men full utg. 1742 og utg. 1758.

1741 Niels Klim

Nicolai Klimii iter Subterraneum : Novam Tellurii Theoriam ac Historiam Qvintæ Monarchiæ Adhuc Nobis Incognitæ Exhibens e Bibliotheca B. Abelini. - Hafniæ & Lipsiæ : Sump-tibus Jacobi Preussii, MDCCXLI. [380 s.]

Eitt av UBs eksemplar av originalutgåva har signaturar både av W.F.K. Christie og Christian Michelsen, og den sistnemnde har skrive i boka: "Denne bog som har tilhørt præsident Christie, og som i 1905 blev skjænket mig af herr tandlæge Holmboe Henrichsen, deponerer jeg herved på Holbergs-klubbens anmodning med den elskværdige givers tilladelse i Holberg-værelset i Bergens Museum. Gamlehougen d. 15de Marts 1911. Chr. Michelsen." [Jf. heimesida for Holberg-samlinga.]

UB har òg 2. og 3. latinske utg. 1745 og 1754.

UB har òg tysk, nederlandsk og fransk utgåve som kom same året som den latinske originalen, i 1741, og engelsk utg. 1742, samt den originale danske utg.:

1742 Dansk omsetjing

Niels Klims Reise under Jorden, Forestillende En nye Kundskab om Jorden, Og Historie Om det femte Monarchie, Som hidindtil har været os ubekjendt; Funden Blant Abelins efterladte skrevne Bøger paa latin, Og oversatt af Latin paa Dansk, samt til Trykken befordret efter special Kongelig allernaadigst Bevilning for Jacob Preusses Fallit-Boed. – Kiøbenhavn, 1742. Trykt af Herman Henrich Rottmer. [347 s.]

Utdrag:

«IMIDLERTID stimlede en stor Mængde Mennesker omkring mig fra alle Kanter. De opfordrede mig med een Mund til at tale; men da jeg ikke forstod deres Sprog, vidste jeg ikke hvad jeg skulde svare dem. De gientog ofte de Ord DANK, DANK, og da disse syntes mig at være tydske, svarte jeg dem først paa Tydsk, siden paa Dansk, og endelig paa Latin; men de gave ved Rysten med Hovederne tilkiende, at disse Sprog vare dem ubekjendte. Jeg forsøgte tilsidst at forklare mig i de underjordiske Sprog, nemlig paa NAZARISK og ARTINIANSK; men ogsaa det var forgieves. Jeg sluttede deraf, at dette Folk maatte ikke have mindste Omgang med Fremmede, enten ved Handel eller andre Forbindelser, og at jeg altsaa her maatte nødes til at blive Barn igien, og gaae i Skole paa nye.»

1745 Don Ranudo de Colibrados

Don Ranudo de Colibrados eller Fattigdom og Hoffærdighed. Komoedie i 5 Acter ved Ludvig Holberg. Kjøbenhavn, 1745. Trykt og bekostet af Ernst Henrich Berling, og findes hos hannem til kiøbs. [102 s.]

Denne komedien blei trykt på tysk før den blei trykt på dansk. Dette er den første danske utg., og det første danske trykk av ein Holberg-komedie med Holbergs namn på tittelbladet.

1746 Den danske Comoedies Ligbegængelse,

Den danske Comoedies Ligbegængelse, med Taliæ Afskeeds Tale, Forestillet Til allersidste Slutning af de danske Acteurs den 25. Februarii 1727. Kjøbenhavn, 1746. Trykt udi Hans Kongel. Majests. og Universitæts-Bogtrykkerie, af Johan Jørgen Høpffner. [16 s.]

På tittelbladets bakside kan vi lese: "Dette lidet Stykke, som er det sidste af Assessor Holbergs Skue-Spill, og som blev giort da Comoedierne formedelst Mangel på Næring udi det Aar 1727 ophørede ..."

1746 Mindre poetiske skrifter

Ludvig Holbergs mindre Poetiske Skrifter, Udi en Samling baade af dem, som tilforn have været trykte, og af nogle, som aldrig ere seete i Trykken. Oplaget, som er nettere og meere accurat end de forrige, er ziret med Kobberstykker. Kjøbenhavn 1746. Med Autors Tilladelse paa nye trykt og bekostet af Ernst Henrich Berling. [324 s.]

Holberg-samlinga ved UB

Holberg-samlinga ved Universitetsbiblioteket i Bergen kom i stand takka vere to bergenske boksamlar: Johan Nordahl-Olsen, forfattar og redaktør for Bergens Annoncetidende og Bergens Aftenblad, og Ole Johan Larsen, bankfullmektig i Norges Bank.

I 1907 skjenka dei sine respektive Holberg-samlingar til Bergens Museum, som hadde gått med på forslaget frå Nordahl-Olsen om å opprette eit eige Holberg-rom ved museet. Dette blei høgtideleg opna 10. mars 1908. Saman med Bergens museums eigne Holberg-utgjevingar og samling av Holbergiana danna boksamlinga sjølve kjernen i Holberg-rommet, som i tillegg var utstyrt med tidsriktige møblar og ulike Holberg-gjenstandar: portrett, medaljongar, autografar og bilete.

I dag utgjer Holberg-samlinga ei av spesialsamlingane ved UB. Her finst dei fleste førsteutgåvene av Holbergs eigne skrifter og ei rekkje omsetjingar, samt diverse Holbergiana: bøker, småtrykk, brev, teikningar, fotografi, illustrasjonar og avisutklipp. Meir informasjon om eit lite utval av dei bibliofile godbitane ligg på nettet. Gå inn på www.ub.uib.no/avdeling/hf/ og klikk på Holberg.

Heile sitt vaksne liv var Ludvig Holberg først og fremst oppteken av universitetet og akademiske studiar. Gjennom sine tverrfaglege interesser og mange studiereiser fekk han eit godt innblikk i ulike kulturar, og blei svært internasjonalt orientert.

Holbergs akademiske liv – eit oversyn

- 1684 Født i Bergen 3. desember
- 1702 Student ved Københavns universitet under namnet Ludovicus Holbergius
- 1702 Tok examen philosophicum og teologisk embedseksamen. Huslærer på Voss
- 1704 Forlet Bergen for godt. Reise til Nederland. Privatlærer i Kristiansand
- 1706 Reise til England, 2 år studiar ved Bodleian-biblioteket i Oxford.
- 1708 Kort reise til Tyskland og Dresden
- 1709 Fekk friplass ved Borchs kollegium i København, 4 år
- 1712 Blei tildelt Rosencrantz stipend for 4 år
- 1714 Utnemnd til *professor adjunctus*, dvs. professor på venteliste, utan lønn
- 1714 Reise til Paris og Roma, til saman 2 ½ år
- 1717 Utnemnd til professor i metafysikk
- 1720 Utnemnd til professor i latin. Medlem av Konsistorium, øvste styringsorgan for universitetet, m.a. med ansvar for boksensur og for domstolen i ekteskapsaker
- 1725 Reise til Paris, 1 år
- 1730 Utnemnd til professor i historie
- 1735-36 Rektor ved Universitetet
- 1737-51 Forretningsførar ved Universitetet
- 1754 Holberg døydde i København 28. januar.

NICOLAI KLIMI

ITER

SVBERRANEM

NOVAM FELICIS THEORIAM

AC

HISTORIAM QUINTAE

MONARCHIAE

ADHVC NOBIS INCOGNITA

EXHIBENS

E

BIBLIOTHECA BABELINI.

Babelinica

HAEFNE & LIPSIÆ,

SYMPHYSIACOBI PREISSII

MDCCXXLI.

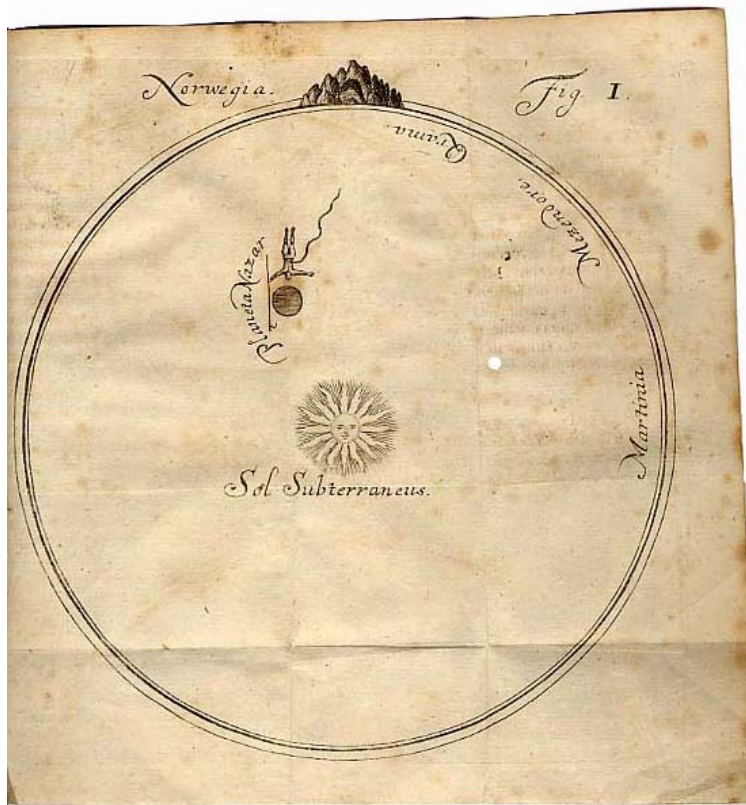
*Nic. Klimius Imperator
Subterraneus et Felix ad Temp.
Cuius Berg. Norveg.*

Niels Klim, orig. utg. 1741

Henrichsen

Denne bog som har tilhørt
president Olsen, og som i 1905
blev skænket mig af den kendte
Læge Holmbæk Henriksen, de-
sonen jeg kendte på Holbergs-
pladsen og som havde med den
elstændige general Ulladace i
Holbergsgaarden i Bergens
museum.

Gaudehoris d. 15de marts
1911
O. Ulladace

Niels Klims kart med det innteikna Mareminehollet.

Den akademiske Holberg

HOLBERG,